

Dosarul nr. 2ra-1942/2018

Prima instanță: Judecătoria Buiucani, mun.Chișinău (G. Moscalciuc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Iu. Cimpoi, N. Simciuc, V. Efros)

DECIZIE

19 decembrie 2018

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Glina Stratulat
Victor Boico
Nicolae Craiu
Elena Cobzac
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Victor Bogaci și Valentina Bogaci,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Bogaci,
Valentina Bogaci împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind
constatarea încălcării termenului rezonabil de examinare a cauzelor civile și
neexecutarea hotărîrilor judecătorești în termen rezonabil,

împotriva deciziei din 25 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respins apelul declarat de către Victor Bogaci și Valentina Bogaci și menținută
hotărîrea din 16 mai 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 19 februarie 2014, Victor Bogaci și Valentina Bogaci au depus cerere de
chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind
constatarea încălcării termenului rezonabil de examinarea a cauzelor civile și
neexecutarea hotărîrilor judecătorești în termen, cât și încasarea prejudiciului
material și moral în mărime de 100 000 lei.

În motivarea acțiunii au indicat că în anii 2011-2012 s-au adresat la
Judecătoria Rîșcani, mun.Chișinău, cu cereri de chemare în judecată împotriva
Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, dosarele cu nr.2-8640/2012 - 2-
8644/20012, 2-10171/2012 - 2-10172/2012. Reprezentanții Ministerului Finanțelor
al Republicii Moldova de nenumărate ori nu s-au prezentat la ședințele de judecată
și nu au prezentat rapoartele necesare pentru examinarea dosarelor și doar la 16
octombrie 2012 au fost adoptate hotărîri pe dosarele nr.2-8640/2012, 2-8644/2012
prin care s-a constatat faptul încălcării termenilor rezonabili de executare a
hotărîrilor judecătorești și au fost acordate compensații morale.

Au susținut că necătfînd la faptul că hotărîrile au devenit definitive și executorii pînă la moment nici una din hotărîrile emise pe dosarele nr.2-8640/2012 - 2-8644/2012, 2-10171/2012, nu au fost executate.

Prin hotărîrea din 16 mai 2014 a Judecătorei Buiucani, mun.Chișinău, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată adresată de Victor Bogaci și Valentina Bogaci împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind constatarea încălcării termenului rezonabil a examinării cauzelor civile nr.2-8640/2012, 2-8644/2012, 2-10171/2012 și 2-10172/2012 și a neexecutării hotărîrilor judecătorești în termen rezonabil, încasarea prejudiciului material și moral în mărime de 100 000 lei.

Prin decizia din 13 ianuarie 2015 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel declarată de Victor Bogaci și Valentina Bogaci, ca lipsită de teme și s-a menținut hotărîrea din 16 mai 2014 a Judecătorei Buiucani, mun.Chișinău.

Prin decizia din 17 iunie 2015 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de Victor Bogaci.

S-a casat decizia din 13 ianuarie 2015 a Curții de Apel Chișinău, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată adresată de Victor Bogaci și Valentina Bogaci împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind constatarea încălcării termenului rezonabil a examinării cauzelor civile și neexecutarea hotărîrilor judecătorești în termen rezonabil, în partea în care Curtea de Apel Chișinău s-a expus asupra încălcării termenului rezonabil la examinarea cauzelor civile și neexecutarea hotărîrilor judecătorești în termen rezonabil a dosarelor nr.2-8644/2012 și 2-10171/2012, cu remiterea în această parte a pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată. În rest decizia din 13 ianuarie 2015 a Curții de Apel Chișinău, s-a menținut.

Prin decizia din 02 decembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Victor Bogaci și s-a menținut hotărîrea din 16 mai 2014 a Judecătorei Buiucani, mun.Chișinău.

Prin decizia din 03 februarie 2016 a Curții Supreme de Justiție, s-a respins cererea formulată de Victor Bogaci și Valentina Bogaci privind emiterea unei decizii suplimentare la decizia Curții Supreme de Justiție din 17 iunie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Bogaci și Valentina Bogaci împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind constatarea încălcării termenului rezonabil a examinării cauzelor civile și neexecutarea hotărîrilor judecătorești în termen rezonabil.

Prin decizia din 26 octombrie 2016 a Curții Supreme de Justiție, s-a respins recursul declarat de către Valentina Bogaci.

S-a admis recursul declarat de către Victor Bogaci.

S-a casat decizia din 02 decembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău în pricina civilă la acțiunea lui Victor Bogaci și Valentina Bogaci împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind constatarea încălcării termenului rezonabil la examinarea cauzelor civile și neexecutarea hotărîrilor judecătorești în termen rezonabil, cu remiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecatori.

Prin decizia din 25 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Victor Bogaci și Valentina Bogaci și s-a menținut hotărîrea din 16 mai 2014 a Judecătorei Buiucani, mun.Chișinău, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Bogaci împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind constatarea încălcării termenului rezonabil la examinarea cauzelor civile și neexecutarea hotărîrilor judecătorești în termen rezonabil.

Pentru a decide astfel, instanța de apel, cu referire la circumstanțele cauzei, a constatat că soluția dată de instanța de fond este întemeiată și legală.

A stabilit că circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii au fost stabilite și elucidate pe deplin. Instanța de fond a dat o apreciere completă, obiectivă și sub toate aspectele probelor, iar hotărîrea este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale a participanților la proces.

La 24 mai 2018, Victor Bogaci și Valentina Bogaci au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel și a hotărîrii Judecătorei Buiucani, mun.Chișinău solicitând admiterea recursului, restabilirea termenului depunerii recursului, casarea deciziei din 25 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău și a hotărîrii din 16 mai 2014 a Judecătorei Buiucani, mun.Chișinău cu emiterea unei decizii prin care să fie admisă cererea de chemare în judecată.

În susținerea recursului recurenții au indicat prevederile art.432 alin. (4) Cod de procedură civilă.

În motivarea recursului au indicat dezacordul său cu decizia adoptată de instanța de apel menționînd că atît instanța de apel cît și instanța de fond au admis greșeli esențiale care au dus la soluționarea greșită a pricinii, au apreciat arbitrar probele, iar erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Potrivit art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Instanța de recurs constată că la dosar este anexată scrisoarea Curții de Apel Chișinău din 25 iulie 2017 prin care a fost expediată în adresa părților copia deciziei instanței de apel (f.d. 34, vol.III), însă la dosar nu sunt anexate probe care ar confirma data recepționării de către recurenți a copiei deciziei recurate, respectiv recursul declarat la 24 mai 2018 a fost depus în termen.

Prin încheierea din 28 noiembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de către Victor Bogaci și Valentina Bogaci a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Examinînd materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul declarat de

Victor Bogaci și Valentina Bogaci neîntemeiat și care urmează a fi respins, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărîrea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Actele cauzei confirmă faptul că la 19 februarie 2014, Victor Bogaci și Valentina Bogaci au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind constatarea încălcării termenului rezonabil a examinării cauzelor civile nr.2-8640/2012 - 2-8644/2012, 2-10171/2012 - 2-10172/2012 și a neexecutării hotărîrilor judecătorești în termen rezonabil, încasarea prejudiciului material și moral în mărime de 100 000 lei.

Judecînd cauza dată, prin hotărîrea din 16 mai 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată adresată de Victor Bogaci și Valentina Bogaci împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind constatarea încălcării termenului rezonabil a examinării cauzelor civile nr.2-8640/2012, 2-8644/2012, 2-10171/2012 și 2-10172/2012 și a neexecutării hotărîrilor judecătorești în termen rezonabil, încasarea prejudiciului material și moral în mărime de 100 000 lei.

Ulterior, instanța de apel, prin decizia din 25 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău, a respins apelul declarat de Victor Bogaci și Valentina Bogaci și a menținut hotărîrea din 16 mai 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Bogaci împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind constatarea încălcării termenului rezonabil la examinarea cauzelor civile și neexecutarea hotărîrilor judecătorești în termen rezonabil.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizînd situația de fapt din cauza dată, în raport cu prevederile legale aplicabile cazului, consideră că concluzia instanței de apel de respinge a cererii de chemare în judecată depusă de Victor Bogaci și Valentina Bogaci este justă, avînd la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, căroro le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, în conformitate cu prevederile art. 130 Cod de procedură civilă. Actul de dispoziție a instanței de apel a fost adoptat cu respectarea normelor de procedură și cu aplicarea corectă a normelor de drept material.

În susținerea poziției respective, instanța de recurs consideră oportun de a reitera prevederile art.2 alin. (1) din Legea nr.87 din 21 aprilie 2011 cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, potrivit căruia orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Totodată, art.6 §1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului

stabilește că, orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent și imparțial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

După cum denotă actele cauzei, Victor Bogaci și Valentina Bogaci s-au adresat în instanța de judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind constatarea încălcării termenului rezonabil de examinarea a cauzelor civile și neexecutarea hotărîrilor judecătorești în termen cât și încasarea prejudiciului material și moral în mărime de 100 000 lei.

Conform art.4 alin. (2) și (3) al Legii nr.87 din 21 aprilie 2011, instanța de judecată care examinează în fond cauza, organul de urmărire penală, autoritatea implicată în proces sau, după caz, executorul judecătoresc ori autoritatea responsabilă de executarea hotărîrii judecătorești prezintă Ministerului Justiției un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil și, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar.

Raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil se prezintă în scris și va conține: numele și prenumele judecătorului, ale reprezentantului autorității implicate în proces, ale executorului judecătoresc sau ale reprezentantului autorității responsabile de executarea hotărîrii judecătorești; date despre acțiunile procesuale întreprinse, termenele de realizare și motivarea acestora; date despre acțiunile procesuale întreprinse în vederea accelerării procedurii de judecare, după caz; alte date relevante privind respectarea termenului rezonabil.

Astfel, conform Raporturilor motivate privind modul de respectare a termenului rezonabil la examinarea cauzelor civile nr.2-8640/2012 (f.d.87, vol.I), nr.2-8641/2012 (f.d.166, vol.I), nr.2-8642/2012 (f.d.202, vol.II), nr.8643/2012 (f.d.191, vol.II), nr.2-8644/2012 (f.d.62, vol.I), nu se atestă încălcarea dreptului cu privire la judecarea în termen rezonabil a cauzelor civile.

Prin urmare, instanța de apel corect a constatat că termenul de examinare a cauzelor reieșind din complexitatea acestora și comportamentul părților implicate în proces, nu a fost încălcat.

Mai mult, conform raporturilor motivate, rezultă că instanțele de judecată au respectat cu strictețe etapele procedurale de judecare a unei cauze civile or, ședințele de judecată au fost amânate din diferite motive dintre care și neprezentarea reclamanților la ședințe, solicitarea de amânare a cauzei în legătură cu prezentarea a unor probe suplimentare.

În acest context, perioada în care s-au examinat cauzele civile nu poate fi considerată ca tergiversare a cauzelor, deoarece majoritatea ședințelor de judecată au fost amânate din cauze ce nu pot fi imputate instanței de judecată, ultimele respectând procedura de judecare prin asigurarea respectării drepturilor participanților la proces.

Totodată, instanța de recurs reține și faptul că Victor Bogaci și Valentina Bogaci nu au fost lipsiți de dreptul de a depune cerere de accelerare a examinării cauzelor și de a invoca pericolul de încălcare a termenului rezonabil, iar astfel

denotă că recurenții au fost de acord cu desfășurarea procesului și cu toate acțiunile întreprinse de către instanțele de judecată.

Reieșind din circumstanțele menționate, argumentele recurenților invocate în susținerea poziției sale, nu pot fi reținute de către instanța de recurs, deoarece se combat cu cele invocate supra și se axează pe circumstanțele care au fost constatate și elucidate pe deplin de instanța de apel, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

Referitor la cerința reclamanților cu privire la constatarea încălcării termenului rezonabil la executarea hotărârilor judecătorești, Colegiul reține că potrivit art.16 alin. (1) Cod de procedură civilă, hotărârile, încheierile, ordonanțele și deciziile judecătorești definitive, precum și dispozițiile, cererile, delegațiile, citațiile, alte adresări legale ale instanței judecătorești, sînt obligatorii pentru toate autoritățile publice, asociațiile obștești, persoanele oficiale, organizațiile și persoanele fizice și se execută cu strictețe pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Conform art.70 alin.(1) Cod de executare, documentul executoriu va fi executat în termenul indicat în el sau, în cazul în care nu este indicat, într-un termen rezonabil. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sînt: complexitatea procedurii de executare, comportamentul participanților la procedura de executare, interesul creditorului și conduita executorului judecătoresc.

Potrivit art.2 alin. (2)-(4) și (6) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr.87 din 21 aprilie 2011, repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare *reclamant*).

Prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare.

Prejudiciul cauzat de o autoritate publică sau de o autoritate căreia statul i-a delegat atribuții de autoritate publică prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară de către stat. Reparația prejudiciului se face de la bugetul de stat.

Mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a

instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

Art.5 alin. (1) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr.87 din 21 aprilie 2011, prevede că în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

Potrivit art.36¹ alin. (4) din Legea nr.847 din 24 mai 1996 privind sistemul bugetar și procesual bugetar, în vigoare la momentul emiterii hotărârii, procedura de executare silită în baza unui document executoriu prezentat spre executare ulterior devenirii irevocabile a hotărârii judecătorești se inițiază după expirarea a 6 luni de la data prezentării acestuia.

Potrivit suportului probator prezentat la materialele cauzei, cât și a ordinelor de plată, a Rapoartelor motivate privind modul de respectare a termenului rezonabil la executarea hotărârilor judecătorești nr.2-8640/2012, nr.2-8644/2012, nr.2-10171/2012 (f.d.51-53, vol.I) și nr.2-8641/2012, nr.2-8642/2012, nr.2-8643/2012, nr.2-10172/2012 (f.d.212-213, 214-217, vol.II), se atestă că documentele executorii emise în cauzele civile enunțate supra, au fost executate cu respectarea termenilor legali de executare a hotărârilor judecătorești.

Astfel, instanța de recurs consideră justă concluzia instanțelor ierarhic inferioare precum că autoritatea responsabilă de executarea hotărârilor judecătorești a întreprins măsurile corespunzătoare în scopul executării hotărârilor judecătorești irevocabile, iar recurenții nu au adus careva probe în susținerea poziției sale.

De asemenea, Colegiul consideră că în cadrul judecării cauzei, instanța de apel a creat participanților la proces, condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptului la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art.6 CEDO.

În circumstanțele de fapt și de drept menționate și având în vedere faptul că instanța de apel la adoptarea actului de dispoziție contestat a aplicat și interpretat corect normele de drept material și procedural, cu verificarea și aprecierea probelor administrate în conformitate cu art. 130 Cod de procedură civilă și verificarea suplimentară a anumitor dovezi nu este necesară, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat și va menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu prevederile art. 445, alin. (1), lit.a) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se repinge recursul declarat de către Victor Bogaci și Valentina Bogaci.

Se menține decizia din 25 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Bogaci, Valentina Bogaci împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind constatarea încălcării termenului rezonabil de examinare a cauzelor civile și neexecutarea hotărârilor judecătorești în termen rezonabil.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Galina Stratulat

judecătorii

Victor Boico

Nicolae Craiu

Elena Cobzac

Victor Burduh